

Hämeenlinnan hallinto-oikeus  
hameenlinna.hao@oikeus.fi

## **Valitus valtiovarainministeriön päätöksestä kuntajaon muuttamista Ikaalisten kaupungin ja Parkanon kaupungin välillä koskevan esityksen hylkäämisestä (14.6.2024)**

### **Parkanon kaupungin vaatimukset**

Parkanon kaupunki vaatii, että Parkanon kaupungin alueen sisässä kokonaan sijaitseva Ikaalisten kaupunkiin kuuluva Rukonevan enklaavi liitetään Parkanon kaupunkiin Parkanon kaupungin esityksen mukaisesti, kuten kuntarakennelain mukaan on tarkoituksenmukaista.

Valtiovarainministeriö on päätöksellään 14.6.2024 hylännyt Parkanon kaupungin esityksen 15.12.2023. Valtiovarainministeriön päätös tulee kumota ja Parkanon kaupungin esitys 15.12.2024 tulee hyväksyä.

### **Valtiovarainministeriön päätös 14.6.2024**

Viranomaisella on monissa asioissa laaja harkintavalta. Tämä harkintavalta ei kuitenkaan ole rajaton ja sitä tulee käyttää oikeutettujen oikeuksien puolustamiseksi. Näin ei ole toimittu. Valtiovarainministeriön kielteisen päätöksen perustelut ovat erittäin hatarat. Perusteluissa on myös seikkoja, jotka eivät pidä paikkaansa. Päätöksen pohjatiedot ovat ratkaisuun vaikuttavilta olennaisilta osin väriä.

Ministeriö ei ole selvittänyt läheskään riittävällä tavalla seikkoja, jotka on otettu päätöksen pohjaksi. Ministeriö toteaa, että kunnat ovat esittäneet vastakkaisia näkemyksiä, mikä lienee tällaisessa asiassa itsestään selvää. Ministeriön olisi tullut selvittää itse päätöksentekonsa pohjana olevat asiat, mitä ei ole nyt tehty lainkaan.

Valtiovarainministeriöllä luulisi olevan hyvät mahdollisuudet selvittää esim. se, että mikä on jonkun rajatun alueen verotuotto kunnalle. Tällaista selvitystä ei ole tehty lainkaan, vaikka se olisi ollut helposti tehtävissä. Väärät pohjatiedot ja niiden pohjalta laaditut virheelliset perustelut rasittavat valtiovarainministeriön päätöstä olennaisesti. Päätös tulee kumota.

Riidatonta asiassa on se, että kuntarakennelain tavoite yhtenäisestä ja ehyestä kuntarakenteesta ei alueella täyty. Parkanon kaupunki ei ole alueellisesti eheä, eikä

Ikaalisten kaupunki ole alueellisesti eheä. Parkanon kaupungin eheyden rikkoo Ikaalisten kaupunkiin kuuluva Rukonevan enklaavi. Yhdyskuntarakenne ei ole alueella toimiva, vaan se on toimimaton. Tilanne on kuntarakennelain vastainen. Kuntarakennelain 2 §:n mukaan kuntajaon kehittämisen tavoitteena on elinvoimainen, alueellisesti eheä ja yhdyskuntarakenteeltaan toimiva kuntarakenne, joka vahvistaa kunnan asukkaiden itsehallinnon edellytyksiä.

Valtiovarainministeriön päätös on lain ja sen tavoitteiden vastainen kaikin osin.

Vallitseva tilanne, jossa kuntarakenne on näin pahasti epäyhtenäinen, haittaa sekä Ikaalisten että Parkanon elinkeinojen kehittämismahdollisuuksia. Ikaalinen joutuu allokoimaan resurssejaan yhtenäisen kunta-alueensa ulkopuolelle, ja Parkanolla taas ei ole luonnollisestikaan intressiä kehittää epäyhtenäistä Rukonevan aluetta. Alueelle suunniteltu energiahanke tulee kariutumaan, koska Parkanoon jäisivät sen haitat ja Ikaalinen korjaisi täysin perusteettomasti hyödyt, koska kuntarakenne on enklaavin takia rikkonainen. Ikaalisten kaupunki ei ole tehnyt yhteistyötä Parkanon kanssa alueen kaavoituksessa ja kehittämisessä. Kaikki häviävät nykytilanteessa, jossa kuntarakenne on pahasti epäyhtenäinen. Myös koko kansantalouden kannalta tilanne on haitallinen.

## **Tosiasioita tilanteessa**

Valtiovarainministeriön valituksenalainen päätös perustuu suurelta osin spekulatioille, joiden mukaan kyseiselle alueelle ehkä syntyisi joskus tulevaisuudessa energia-alue ja sen perusteella Ikaalisten kaupunki saattaisi joskus tulevaisuudessa ehkä menettää jotain, jos kuntarakenne muutettaisiin alueella järkeväksi, ehyeksi ja kuntarakennelain mukaiseksi.

Valtiovarainministeriön valituksenalaisen ja heikosti perustellun päätöksen takia näyttää tällä hetkellä hyvin epätodennäköiseltä, että alueelle koskaan syntyisi energia-alue. Valtiovarainministeriön päätös voimaan jäädessään vie Parkanon kaupungilta edellytykset ja halun kehittää aluetta. Mikäli Parkanon kaupunki ei halua kehittää hankealuetta, koko tämä tärkeä ns. vihreän siirtymän tuuli- ja aurinkovoimahanke varmuudella kariutuu. Ikaalisten kaupungin toimilla Parkanon sisässä olevalla ko. mitättömän pienellä Rukonevan enklaavilla ei ole mitään merkitystä. Kaikkien etu olisi, että kuntarakenne korjattaisiin asialliseksi.

Kyseessä olevalla Ikaalisten kaupunkiin toistaiseksi kuuluvalla 208,21 hehtaarin alueella asuu 0 ihmistä ja siellä on 0 rakennusta. Kyseinen alue ei ole edes 0,25 prosenttia Ikaalisten kaupungin 84 340 (kahdesankymmentäneljäntuhattakolmesataaneljäkymmentä) hehtaarin pinta-alasta.

Alueelta tuotetut kunnallisverotulot Ikaalisten kaupungille ovat 0 euroa, koska siellä ei asu yhtään kunnallisveron maksajaa. Alueen Ikaalisten kaupungille tuottamat kiinteistöverotulot ovat 0 euroa, koska alueella ei ole yhtään rakennusta, josta kertyisi kiinteistöverotuloa. Alueella ei toimi yhtään yritystä, jonka työpaikat sijaitsisivat kyseisellä alueella, joten alueen yhteisöverotulot Ikaalisten kaupungille ovat 0 euroa. Esitetyn muutoksen taloudelliset vaikutukset olisivat Ikaalisten kaupungille täysin olemattomat. Valtiovarainministeriön päätös ei perustu oikeisiin tietoihin.

Kuntarakennelain 19 §:n 2 momentin mukaan kunnan osan siirtämisestä toiseen kuntaan voidaan päättää valtuuston vastustuksesta huolimatta, jos muutos on muutosta vastustavan kunnan kannalta vähäinen ottaen huomioon muutoksen vaikutukset kunnan asukasmäärään, maapinta-alaan, kunnallisiin palveluihin, talouteen, elinkeinotoimintaan, yhdyskuntarakenteen kehitykseen tai muihin niihin verrattaviin seikkoihin. Muutos ja sen vaikutukset ovat Ikaalisten kaupungin kannalta mitättömät.

Pelkästään se, että joku väittää kuten esim. tässä asiassa merkityksen olevan suuri, ei saisi vaikuttaa ratkaisussa. Ratkaisun tekijän tulee itse luotettavasti selvittää tosiasiat, jolle päätös pohjautuu. Valtiovarainministeriö ei ole näin tehnyt, vaan se on laiminlyönyt asian selvittämisvelvollisuuden. Päätös tulee kumota tälläkin perusteella.

Parkanon kaupungin esityksen mukaisen kuntarakennetta eheyttävän muutoksen vaikutukset Ikaalisten kaupungille ovat seuraavat:

Kunnan asukasmäärä:	ei mitään muutosta
Maapinta-ala:	alle 0,25 prosenttia siirtyy pois (208 hehtaaria 84.340:stä)
Kunnalliset palvelut:	ei mitään muutoksia
Talous:	ei mitään muutoksia
Elinkeinoiminta:	ei mitään muutoksia

Yhdyskuntarakenteen kehitys: positiivinen eheyttävä vaikutus molempien kuntien yhdyskuntarakenteeseen.

Tosiasiallisesti muutos ei heikennä Ikaalisten kaupungin toimintakykyä tai edellytyksiä vastata palvelujen järjestämisestä tai rahoituksesta millään tavalla.

Valtiovarainministeriö arvioi, että esitetyn muutoksen taloudelliset vaikutukset Ikaalisten kaupungille olisivat vähäistä suurempia. Valtiovarainministeriön arvio ei pidä paikkaansa eikä se perustu mihinkään tosiasioihin. Valtiovarainministeriön päätöksen perustelut ja niiden pohjatiedot ovat vääriä.

## Hyvän hallinnon periaatteet

Parkanon kaupunki pyytää Hämeenlinnan hallinto-oikeutta kiinnittämään valtiovarainministeriön valituksenalaisessa päätöksessä huomiota seuraaviin hyvän hallinnon periaatteisiin, jotka eivät ministeriön päätöksessä toteudu. Päätös on laiton myös näillä perusteilla.

### Objektiviteettiperiaate

Valtiovarainministeriön päätös asettaa Ikaalisten kaupungin ja Parkanon kaupungin elinvoiman kehittämissyrkimykset eriarvoiseen asemaan. Valtiovarainministeriö suosii Ikaalisten kaupungin spekulatiivisia elinvoiman kehittämissyrkimyksiä Parkanon kaupungin kustannuksella ja laiminlyö Parkanon kaupungin pyrkimykset. Kyseessä olevan alueen merkitys Ikaalisille on puhtaasti spekulatiivinen ja toteutuessaankin hyvin vähäinen. Ei ole mitään asiallisia perusteita suosia Ikaalisten asukkaita Parkanon asukkaiden kustannuksella.

Päivänselvää lienee, mitä tarkoittaa eheä kuntarakenne. Se ei tarkoita reikäleipäkuntia, kuten nyt on tilanne Ikaalisten ja Parkanon osalta. Hallinnossa asioivia tulisi kohdella objektiivisesti, mikä ei tässä päätöksessä toteudu. Parkanon asukkaiden oikeutettuja odotuksia, etuja ja oikeuksia rikotaan valtiovarainministeriön päätöksessä. Päätös ei siitäkään syystä ole laillinen.

### Hallinnon tarkoitussidonnaisuuden periaate

Valtiovarainministeriö kirjoittaa spekulatiivisesti perusteluissaan, että Kangaslammin energiahankealueeseen olisi suunniteltu sijoitettavaksi noin 10-20 tuulivoimalaa sekä aurinkovoimala noin 40 hehtaarin alueelle. Tällainen energiahankealue ei ole voimassa olevassa Pirkanmaan maakuntakaavassa, saati Parkanon kaupungin osayleiskaavassa. Hyvin epäselvää on, tuleeko em. kaavoihin koskaan tällaista aluetta. Kuntarakenteen eheyttämisen tarkoituksia ja päätöksiä ei voida perustaa tällaisiin spekulatioihin, että jos joskus kaavoja muutettaisiin näin.

Valituksenalainen päätös rikkoo räikeästi hallinnon tarkoitussidonnaisuuden periaatetta. Hallinnossa tehtävillä ratkaisulla tulee aina olla oikeutettu tarkoitukseen sidottu syy, kuten tässä asiassa rikkonaisen kuntarakenteen eheyttäminen. Valtiovarainministeriö rikkoo tarkoitussidonnaisuuden periaatetta väittämällä (virheellisin tosiasiatiedoin), että rikkonaisen ja epäyhtenäisen kuntarakenteen pysyttäminen olisi Ikaalisten kaupungin elinvoiman kannalta tärkeää, Parkanon kaupungin elinvoiman kustannuksella.

## Suhteellisuusperiaate

Parkanon kaupungin esittämällä muutoksella ei ole heikentäviä vaikutuksia Ikaalisten kaupungin talouteen, kuten edellä on kerrottu. Ikaalisten kaupungin verotulot eivät vähene siitä, jos ”reikäleipä”-kuntarakenteen alueella korjataan. Alueellisesti eheän toiminnallisen kokonaisuuden muodostuminen on koko kansantalouden, myös Ikaalisten kaupungin talouden, kannalta merkittävämpi asia. Verotulojen tasejärjestelmän myötä myös Ikaalisten kaupunki hyötyisi taloudellisesti kuntarakenteen eheyttämisestä alueella.

Tässä asiassa suhteettoman suureen merkitykseen on noussut toistaiseksi spekulatiivinen Kangaslammin energiahanke, joka ei ole minkään kaavatason kaavoissa (ei maakuntakaavassa eikä osayleiskaavassa) olemassa lainvoimaisena maankäytön ohjausinstrumenttina. Hämmennystä herättää, miten ratkaisu voidaan perustaa pelkästään tällaiseen spekulatiiviseen hankeaihioon.

Valtiovarainministeriön valituksenalainen päätös on lainsäädännön tarkoituksen ja tavoitteiden vastainen. Se on myös epätarkoituksenmukainen ja voimaan jäädessään vaikuttanee tuleviin päätöksiin ja betonoi kuntien enklaavit ja muut epätarkoituksenmukaiset kuntarakenteet koko maassa. Näin ollen päätöksen muuttamattomuus johtaisi maassamme suuriin käytännön vaikeuksiin ja aiheuttaisi merkittäviä menetyksiä tulevaisuudessa koko yhteiskunnallemme.

Ikaalisten kaupunki väittää, että se on tehnyt yhteistyötä Parkanon kaupungin kanssa kaavoituksessa. Tämäkään Ikaalisten kaupungin asiassa esittämä väite ei pidä paikkaansa.

Parkanossa 15.7.2024

PARKANON KAUPUNGINHALLITUS

Klaus Myllymäki  
kaupunginhallituksen puheenjohtaja

Aki Viitasaari  
kaupunginjohtaja